

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
09.09.2024
протокол № 09, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 09.09.2024 № 149

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО / CRIMINAL LAW

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» /	bachelor
Галузь знань	08 «Право» /	08 «Law»
Спеціальність	081 «Право» /	08 «Law»
Освітня програма	08 «Право» /	08 «Law»

Розробник: Костюк Наталія, кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Право» - Костюк Наталія, кандидат юридичних наук, доцент

Обговорено та схвалено:

на засіданні кафедри права від 02.09.2024 протокол № 11;

на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 06.09.2024 протокол № 07.

Рецензенти:

Бахновська Ірина, кандидат юридичних наук, доцент

Білоус Ірина, адвокат

Редактор: Фатєєва Т.

Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 16.09.2024 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний

Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 3,13.

Обл.-вид. арк. 3,41. Тираж 2. Зам. № 278.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Метою вивчення освітнього компонента «Кримінальне право» надання здобувачам освітнього ступеня «бакалавр» знань та формування компетентностей для застосування норм кримінального права в практичній діяльності юриста, засвоєння норм, що регулюють компетенцію органів кримінальної юстиції у сфері кримінальної відповідальності; ґрунтовне оволодіння здобувачами вищої освіти основними досягненнями сучасної кримінально-правової думки; закріплення навичок самостійного вивчення і аналізу кримінального законодавства та правозастосовної практики судів.

Результати вивчення освітнього компонента його місце в освітньому процесі. Результатом вивчення освітнього компонента «Кримінальне право» для освітньої програми «Право» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.
- **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК16 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будьяких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності спеціальності (СК):

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

- **Програмні результати навчання (РН):**

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких обов'язкових освітніх компонентів, як «Теорія держави і права», «Судові і правоохоронні органи України».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з освітнього компонента, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Для очної форми навчання поточна робота оцінюється в 100 балів, підсумковий контроль (екзамен) оцінюється в 100 балів.

До екзамену допускаються всі здобувачі вищої освіти, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів.

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.

Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу від 17.06.2024 № 08.

Згідно з цим же Положенням здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового контролю, має право в день оголошення результатів звернутися із заявою на ім'я директора з проханням апеляційного перегляду оцінки.

Обсяг освітнього компонента в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин/кредитів	З них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувачів		
І семестр						
Тема 1. Кримінальне право як галузь права, наука, галузь законодавства і навчальна дисципліна. Кримінально-правова політика	7	2	2	3	В, УД, Т	4
Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність	7	2	2	3	В, УД, Т	4
Тема 3. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі, просторі та за колом осіб	7	2	2	3	В, УД, Т	4
Тема 4. Кримінальна відповідальність та її підстави	7	2	2	3	В, РМГ	4
Тема 5. Поняття кримінального правопорушення та його види	7	2	2	3	В, К	4
Тема 6. Склад кримінального правопорушення та	7	2	2	3	В, Д	4

його види						
Тема 7. Об'єкт кримінального правопорушення	7	2	2	3	В, П	4
Тема 8. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення	7	2	2	3	В, Д	4
Тема 9. Суб'єкт кримінального правопорушення	7	2	2	3	В, К	4
Тема 10. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення	7	2	2	3	В, П	4
Тема 11. Стадії вчинення умисного кримінального правопорушення	7	2	2	3	В, Д	4
Тема 12. Співучасть у скоєнні кримінального правопорушення	7	2	2	3	В, РМГ	4
Тема 13. Множинність кримінальних правопорушень	7	2	2	3	В, РМГ	4
Тема 14. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	7	2	2	3	В, РМГ	4
Тема 15. Звільнення від кримінальної відповідальності	7	2	2	3	В, РМГ	4
Тема 16. Поняття та види покарань	8	2	2	4	В, Д	4
Тема 17. Призначення покарання	8	2	2	4	В, П	4
Тема 18. Звільнення від покарання та його відбування	8	2	2	4	В, П	4
Тема 19. Судимість та її правові наслідки	8	2	2	4	В, П	4
Тема 20. Обмежувальні заходи та інші заходи кримінально правового характеру, що застосовуються до фізичних та юридичних осіб	8	2	2	4	В, Д	4
Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання	8	2	2	4	В, П	4

неповнолітніх						
Індивідуальне завдання	27			27	ІЗ	16
Разом за I семестр	180/6	42	42	96		100
Підсумковий контроль						екзамен
II семестр						
Тема 1. Поняття, значення та система Особливої частини кримінально права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.	7	2	2	3	В, УД	3
Тема 2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України	7	2	2	3	В, УД	3
Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.	9	2	2	5	В, УД	3
Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.	7	2	2	3	УД, РМГ	3
Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.	7	2	2	3	УД, К	3
Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.	7	2	2	3	В, УД	3
Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності.	11	2	4	5	УД, П	6
Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.	7	2	2	3	Д, К	3
Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля.	7	2	2	3	В, УД	3
Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.	7	2	2	3	В, УД, П	3
Тема 11. Кримінальні	11	2	4	5	УД, Д	6

правопорушення проти громадського порядку та моральності.					РМГ, Т	
Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.	11	2	4	5	В, УД, РМГ, Т	6
Тема 13. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.	9	2	2	5	Т, РМГ	3
Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові Кримінальні правопорушення).	9	2	4	3	В, УД, РМГ, Т	6
Тема 15. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.	5		2	3	В, УД,	3
Тема 16. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж	5		2	3	УД, Д	3

електрозв'язку.						
Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	11	2	4	5	В, УД, РМГ, Т	3
Тема 18. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.	7	2	2	3	УД, П	3
Тема 19. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	9	2	4	3	В, УД, РМГ, Т	6
	27			27	ІЗ	25
Разом	180/6	34	50	96		100
Підсумковий контроль						екзамен

Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:

I семестр

В – відповідь на практичних заняттях – 2 бали.

К – кейс-стаді – 2 бали.

РМГ – робота в малих групах – 2 бали.

Д – доповідь – 2 бали.

П – презентація – 2 бали.

УД – участь у дискусії – 1 бал.

Т – тестування – 1 бал

ІЗ – індивідуальні завдання – 16 балів (участь у наукових заходах: стаття / теза / доповідь / участь у наукових конкурсах).

Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.

II семестр

В – відповідь на практичних заняттях – 2 бали.

К – кейс-стаді – 2 бали.

РМГ – робота в малих групах – 2 бали

Д – доповідь – 2 бали.

П – презентація – 2 бали.

УД – участь у дискусії – 1 бал.

Т – тестування – 1 бал

ІЗ – індивідуальні завдання – 25 бали (участь у наукових заходах: стаття / теза / доповідь / участь у наукових конкурсах).

Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.

II. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
Зміст освітнього компонента (теми програми)
I СЕМЕСТР
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Кримінальне право як галузь права, наука, галузь законодавства і навчальна дисципліна. Кримінально-правова політика

Історичний розвиток словосполучення «Кримінальне право». Кримінальне право як класична галузь права: поняття та ознаки. Предмет і метод правового регулювання кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх юридичний зміст, суб'єкти та предмет. Кримінальне право як галузь законодавства, науки та навчальна дисципліна.

Завдання КК України та функції кримінального права. Правове забезпечення правоохоронної діяльності як основне завдання КК України. Охоронна, регулятивна та інформаційна функції кримінального права.

Принципи кримінального права: принцип індивідуальної відповідальності, принцип відповідальності за наявності вини, принцип суб'єктивного ставлення у провину, принцип неприпустимість подвійного звинувачення, а також принципи справедливості, законності, рівності, спрямованості на захист прав та свобод людини, верховенства права.

Кримінальна політика України. Загальнолюдські цінності як пріоритет державної політики України. Протидія злочинності як основна початкова функція держави. Напрями кримінальної політики України. Криміналізація і декриміналізація діянь. Швидке і повне розкриття злочинів, виявлення винних і забезпечення правильного застосування закону. Правильна кваліфікація вчинених діянь і призначення справедливого покарання. Виконання визначеного судом покарання і закріплення позитивних результатів виховного та карального впливу покарання на засуджених.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Поняття та ознаки закону про кримінальну відповідальність. Кримінальне право України в романо-германській правовій сім'ї. Структура КК. Побудова Загальної частини КК. Побудова Особливої частини КК. Кримінально-правові норми, їх види та структура. Співвідношення кримінально-правової норми та статті КК. Описові, прості, відсилочні диспозиції та ті, що мають змішаний (комбінований) характер. Відносно-визначені та альтернативні санкції.

Поняття, види та значення тлумачення закону про кримінальну відповідальність. Класифікація видів тлумачення закону про кримінальну відповідальність в залежності від його суб'єкту, від способу та від обсягу.

Тема 3. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі, просторі та за колом осіб

Поняття чинності закону в юридичній науці. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі. Час вчинення кримінального правопорушення. Набуття чинності законом про кримінальну відповідальність. Поняття та умови зворотної дії закону про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність в просторі. Місце вчинення кримінального правопорушення. Територія України та об'єкти на які поширюється юрисдикція України. Дипломатичний імунітет. Правовий статус громадянина, іноземця, особи без громадянства. Універсальний та реальний принципи. Екстрадиція та правова допомога у кримінальному праві.

Тема 4. Кримінальна відповідальність та її підстави

Соціально-філософське обґрунтування існування кримінальної відповідальності. Проблеми визначення підстави кримінальної відповідальності та її змісту. Поняття та ознаки кримінальної відповідальності. Співвідношення кримінальної відповідальності з видами юридичної відповідальності. Співвідношення кримінальної відповідальності з покаранням. Співвідношення кримінальної відповідальності з іншими примусовими заходами. Підстави, форми та елементи кримінальної відповідальності.

Тема 5: Поняття кримінального правопорушення та його види

Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Формальне, матеріальне і формально-матеріальне визначення кримінального правопорушення. Роль ч. 2 ст. 11 КК для визначення поняття кримінального правопорушення. Поняття, ознаки, значення малозначності діяння за ч. 2 ст. 11 КК. Відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень. Класифікація кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості. Сучасні концепції визначення поняття кримінального правопорушення.

Тема 6. Склад кримінального правопорушення та його види

Поняття та функції складу кримінального правопорушення. Елементи та ознаки складів кримінальних правопорушень. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення.

Класифікації складів кримінальних правопорушень. Формальні та матеріальні склади кримінальних правопорушень. Основний та похідні склади кримінальних правопорушень (кваліфікований, особливо кваліфікований, привілейований).

Тема 7. Об'єкт кримінального правопорушення

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Місце об'єкту кримінального правопорушення в системі ознак складу кримінальних правопорушень. Поняття предмету кримінального правопорушення. Співвідношення предмету кримінального правопорушення з об'єктом кримінального правопорушення.

Види об'єктів кримінальних правопорушень. Класифікація об'єктів кримінальних правопорушень «за вертикаллю» та «за горизонталлю».

Сучасне поняття об'єкту кримінального правопорушення. Права, свободи, обов'язки та законні інтереси людини і громадянина як об'єкт кримінального правопорушення.

Тема 8. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Характеристика зовнішнього боку людської поведінки. Поняття, форми, ознаки, значення діяння. Рух тіла як складова людської поведінки. Усвідомленість як ознака діяння. Вольовий характер діяння. Нездолання сила – обставина, що виключає вільність діяння. Форми діяння. Дія. Суб'єктивний та об'єктивний критерії відповідальності за бездіяльність. Поняття, види, значення наслідків.

Поняття, правила визначення та види причинно-наслідкового зв'язку. Місце, час, спосіб, обставини, обстановка знаряддя вчинення кримінального правопорушення як елементи об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Тема 9. Суб'єкт кримінального правопорушення

Поняття, ознаки та види суб'єкта кримінального правопорушення. Особливості кримінальної відповідальності юридичних осіб. Вік кримінальної відповідальності як ознака суб'єкту кримінального правопорушення. Осудність як ознака суб'єкту кримінального правопорушення.

Стан неосудності: поняття, ознаки, критерії, значення. Медичний критерій неосудності. Юридичний критерій неосудності, його об'єктивний та суб'єктивний моменти. Стан обмеженої осудності: поняття, ознаки, критерії. Медичний критерій обмеженої осудності. Юридичний критерій обмеженої осудності, його об'єктивний та суб'єктивний моменти. Поняття, ознаки та види спеціального суб'єкту кримінального правопорушення.

Тема 10. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

Поняття та види умислу. Відмінність прямого та непрямого умислу, заздалегідь обдуманого та раптового, конкретизованого від неконкретизованого. Поняття та види необережності. Кримінально протиправна самовпевненість та кримінально протиправна недбалість, їх інтелектуальний та вольовий моменти. Розмежування кримінально протиправної самовпевненості та непрямого умислу. Абстрактне та реальне передбачення можливості настання наслідків.

Відсутність вини при заподіянні шкоди (казус, випадок): поняття та значення. Відмінність злочинної недбалості від невинного завдання шкоди. Поняття, види, значення факультативних ознак суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мотив кримінального правопорушення. Види мотивів. Мета кримінального правопорушення. Кримінально-правове вчення про помилку. Фактична та юридична помилки, їх види. Кримінально-правове значення помилки.

Тема 11. Стадії вчинення умисного кримінального правопорушення

Поняття та види стадій умисного кримінального правопорушення. Попередня кримінально протиправна діяльність. Закінчене кримінальне правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення з формальним та матеріальним складами.

Готування до кримінального правопорушення та його види. Підготовчі дії, що можуть утворювати готування до вчинення кримінального правопорушення (об'єктивні ознаки готування). Суб'єктивна ознака готування. Відмежування готування до вчинення кримінального правопорушення від виявлення умислу.

Поняття та види замаху на кримінальне правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки замаху на вчинення кримінального правопорушення. Відмежування замаху на вчинення кримінального правопорушення від інших стадій умисного кримінального правопорушення. Придатний та непридатний замах на вчинення кримінального правопорушення. Закінчений та незакінчений замах на вчинення кримінального правопорушення.

Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення. Добровільна відмова від вчинення кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. Відмежування добровільної відмови від діяльного каяття.

Тема 12. Співучасть у скоєнні кримінального правопорушення

Поняття та ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні, суб'єктний склад співучасті. Спільність як ознака співучасті. Види співучасників. Виконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Типи організаторської діяльності. Фізичне та інтелектуальне пособництво до кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення.

Форми співучасті. Класифікація форм співучасті за об'єктивними та суб'єктивними ознаками. Група осіб. Група осіб за попередньою змовою. Організована група осіб. Злочинна організація.

Відповідальність співучасників у вчиненні умисного кримінального правопорушення. Спеціальні питання відповідальності за співучасть. Опосередковане виконавство. Співучасть у кримінальних правопорушеннях із спеціальним суб'єктом. Експрес співучасника. Провокація кримінального правопорушення. Безнаслідкова співучасть. Невдале підбурювання або пособництво. Добровільна відмова співучасників. Причетність до кримінального правопорушення. Приховування кримінального правопорушення. Недонесення про кримінальне правопорушення. Потурання кримінальному правопорушенню.

Тема 13. Множинність кримінальних правопорушень

Поняття та види одиничного кримінального правопорушення. Продовжувані, триваючі та складені кримінальні правопорушення. Поняття та види повторності кримінальних правопорушень. Тотожність діянь. Поняття та види сукупності кримінальних правопорушень. Поняття та види рецидиву кримінальних правопорушень. Кримінально-правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень.

Тема 14. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Поняття та підстави необхідної оборони. Умови правомірності заподіяння шкоди у стані необхідної оборони. Перевищення меж необхідної оборони.

Уявна оборона: підстава та умови правомірності заподіяння шкоди. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: підстава та умови правомірності заподіяння шкоди. Крайня необхідність: підстава та умови правомірності заподіяння шкоди. Фізичний або психічний примус: підстава та умови правомірності заподіяння шкоди. Виконання наказу або розпорядження: підстава та умови правомірності заподіяння шкоди. Діяння, пов'язане з ризиком: підстава та умови правомірності заподіяння шкоди. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації: підстава та умови правомірності заподіяння шкоди. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Тема 15. Звільнення від кримінальної відповідальності

Загальні положення звільнення від кримінальної відповідальності: підстави та правові наслідки такого звільнення.

Класифікація видів звільнення від кримінальної відповідальності та їх значення. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Види альтернативних заходів звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.

Тема 16. Поняття та види покарань

Правовий розвиток поняття покарання в історії вітчизняного кримінального права. Сучасне поняття, мета та ознаки покарання. Кара як мета покарання. Виправлення засудженого як мета покарання. Спеціальне попередження як мета покарання. Загальне попередження як мета покарання.

Поняття та принципи побудови системи покарань за кримінальним правом України. Значення системи покарань. Види покарання. Основні та додаткові покарання. Характеристика окремих видів покарань. Спеціальна конфіскація.

Тема 17. Призначення покарання

Система та юридичне значення принципів призначення покарання. Загальні засади призначення покарання. Ступінь тяжкості вчиненого діяння. Повне, часткове поглинання та складання покарання. Можливий максимум призначення покарання. Обставини, що пом'якшують і обтяжують покарання.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення і за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань і зарахування строку ув'язнення.

Тема 18. Звільнення від покарання та його відбування

Правові підстави звільнення від відбування покарання. Умовні і безумовні підстави звільнення від відбування покарання. Класифікація підстав звільнення від відбування покарання. Класифікація підстав звільнення від відбування покарання за видом покарання, яке відбувалося, за станом здоров'я засудженого, за колом органів, що застосовують певну підставу звільнення, за статевими ознаками. Звільнення від покарання у зв'язку з відбуттям строку покарання, призначеного вироком суду.

Звільнення від покарання на підставі закону про амністію та акта про помилування. Звільнення від покарання у зв'язку з скасуванням вироку і закриттям кримінального провадження. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Звільнення від покарання на підставі хвороби.

Тема 19. Судимість та її правові наслідки

Поняття та сутність судимості. Підстави виникнення судимості. Моменти виникнення та припинення судимості. Умови погашення судимості. Умови зняття судимості та умови його застосування. Правові наслідки судимості.

Тема 20. Обмежувальні заходи та інші заходи кримінально правового характеру, що застосовуються до фізичних та юридичних осіб

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Поняття, мета та підстави застосування примусових заходів медичного характеру. Відмежування примусових заходів медичного характеру від покарання та кримінальної відповідальності. Види примусових заходів медичного характеру.

Поняття, види та підстави застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Підстави і принципи застосування кримінальної відповідальності до неповнолітніх. Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх. Примусові заходи виховного характеру.

Покарання, які застосовуються до неповнолітніх, та особливості їх призначення. Звільнення від відбування покарання з випробуванням щодо неповнолітніх. Звільнення від покарання з застосуванням примусових заходів виховного характеру. Звільнення від кримінальної відповідальності та відбування покарання неповнолітніх у зв'язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх. Погашення та зняття судимості щодо неповнолітніх. Характеристика концепції заміни встановленої щодо неповнолітніх системи покарання системою заходів кримінально-правового характеру.

II СЕМЕСТР ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 1. Поняття, значення та система Особливої частини кримінально права.

Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень

Поняття і система Особливої частини кримінального права. Співвідношення Особливої та Загальної частин кримінального права. Поняття, види та стадії кваліфікації кримінальних правопорушень. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті, та незакінчених кримінальних правопорушень. Кваліфікація за сукупністю кримінальних правопорушень та конкуренцією кримінально-правових норм.

Тема 2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України

Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. Поняття та види кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України: дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на територіальну цілісність і недоторканність України; фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України; державна зрада; посягання на життя державного чи громадського діяча; диверсія; шпигунство; колабораційна діяльність; пособництво державі-агресору; несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Кримінальні правопорушення проти життя: загальна характеристика і види. Поняття, ознаки та види вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя. Умисне вбивство без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин.

Умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Класифікація обставин, що обтяжують умисне вбивство, та їх зміст. Умисне вбивство за пом'якшуючих обставин і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Протизаконне насильство, систематичне знущання, тяжка образа. Стан сильного душевного хвилювання та раптовість виникнення такого стану, особливості змісту умислу в цьому діянні. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини: особливості суб'єкта, потерпілого та час вчинення діяння, відповідальність співучасників. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Вбивство через необережність. Відмежування цього виду вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому. Доведення до самогубства. Жорстоке поводження, шантаж, примус до протиправних дій або систематичне приниження людської гідності як ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього діяння.

Загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти здоров'я. Поняття та види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Зміст ознак тяжкого тілесного ушкодження. Кваліфікуючі ознаки цього діяння. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Кваліфікуючі ознаки цього діяння. Умисне легке тілесне ушкодження. Побої і мордування, їх відмінність від тілесних ушкоджень, кваліфікуючі ознаки. Катування: поняття та кваліфікуючі ознаки. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження: об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кримінально-правова характеристика погрози вбивством та домашнього насильства. Ненадання допомоги хворому медичним працівником та інші кримінальні правопорушення у сфері охорони здоров'я. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Загальна характеристика і система кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Конституція України про охорону волі, честі та гідності особи. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини та насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Підміна дитини. Експлуатація дітей. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Примушування до шлюбу.

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Загальна характеристика і система кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Згвалтування, відсутність добровільної згоди як ознака об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Сексуальне насильство, співвідношення цього діяння із згвалтуванням. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Історичні, соціально-економічні та політичні умови виникнення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Особливості кримінальних правопорушень у сфері виборчого права. Кримінально-правовий захист принципу рівноправності громадян та інших особистих прав людини. Кримінальні правопорушення у сфері сімейних правовідносин. Кримінально-правовий захист політичних, професійних та трудових прав громадян, а також окремих прав у сфері інтелектуальної власності. Кримінальні правопорушення у сфері релігійних, освітніх та медичних прав громадян.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності

Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти власності. Поняття та види кримінальних правопорушень проти власності. Крадіжка, грабіж, розбій вимагання, шахрайство: поняття і ознаки, момент закінчення діяння, кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки, відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою, відмінність від шахрайства. Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї.

Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально правовим шляхом. Відмінність від співучасті у розкраданні. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.

Умисне знищення або пошкодження майна, в тому числі, об'єктів енергетики. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна. Погроза знищення майна. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Історичні, соціально-економічні та політичні умови виникнення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Особливості кримінальних правопорушень у сфері кредитно-фінансової системи України (виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів, незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення, контрабанда; ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) та від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування; незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів тощо).

Характеристика кримінальних правопорушень у сфері підприємництва та іншої діяльності суб'єктів господарювання (незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей; підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб - підприємців; протидія законній господарській діяльності; протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації; доведення до банкрутства; легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом тощо).

Особливості кримінальних правопорушень у банківській та бюджетній системах, а також у сфері конкурентних відносин (нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням; видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи і видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку; незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару; незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю; розголошення комерційної або банківської таємниці тощо).

Характерні особливості кримінальних правопорушень у сфері фінансового ринку, захисту прав споживачів та приватизації (шахрайство з фінансовими ресурсами; маніпулювання на фондовому ринку; умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції).

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля

Історія криміналізації кримінальних правопорушень проти довкілля. Поняття та види кримінальних правопорушень проти довкілля.

Кримінальна відповідальність за порушення окремих правил у сфері екології: порушення правил екологічної безпеки, охорони або використання надр та охорони вод, ветеринарних правил. Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення.

Кримінальна відповідальність за забруднення або псування земель; незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель; незаконне заволодіння землями водного фонду; забруднення атмосферного повітря та моря; порушення законодавства про континентальний шельф України; знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу; незаконна порубка лісу; порушення законодавства про захист рослин; незаконне полювання, зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом; проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів; умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду; проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля; безгосподарське використання земель.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із створенням злочинної організації, терористичної групи та інших злочинних об'єднань: створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній; встановлення або поширення злочинного впливу, організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці), звернення за застосуванням злочинного впливу, сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності; бандитизм; терористичний акт; втягнення у вчинення терористичного акту; публічні заклики до вчинення терористичного акту; створення терористичної групи чи терористичної організації; сприяння вчиненню терористичного акту; фінансування тероризму; завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності; створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань; напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, пов'язані із незаконним поводженням із зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами чи радіоактивними матеріалами: викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем; незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами; незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв; недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів.

Характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням різних правил, що забезпечують громадську безпеку, зокрема, порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки та умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на громадський порядок: групове порушення громадського порядку; масові заворушення; заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку; хуліганство. Характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на моральність: наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого; незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини; жорстоке поводження з тваринами; ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію; ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів; створення або утримання місць розпусти і звідництва; сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією; втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Історія криміналізації діянь, пов'язаних із порушенням безпеки виробництва. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

Характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням безпеки виробництва: порушення вимог законодавства про охорону праці; порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Історія криміналізації діянь, пов'язаних із порушенням безпеки руху та експлуатації транспорту. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, пов'язані із безпекою руху та експлуатацією транспорту: порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту; пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів; угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна; блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства; самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда; порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами; порушення чинних на транспорті правил; незаконне заволодіння транспортним засобом; порушення нормативно-правових актів, норм і правил, що стосуються забезпечення дорожнього руху; знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Тема 13. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Поняття наркоманії і наркотизму. Предмет наркотизму і його правове значення. Характеристика кримінальних правопорушень проти встановленого порядку надходження наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на встановлений порядок отримання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та обладнання для їх виготовлення. Характеристика протиправних діянь, пов'язаних з виготовленням наркотичних засобів та інших предметів, небезпечних для здоров'я населення. Характеристика кримінальних правопорушень, що пов'язані з вживанням або створенням умов для вживання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, одурманюючих речовин та допінгу. Відмежування кримінальних правопорушень цієї категорії від адміністративних деліктів у цій сфері.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Характеристика інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення, зокрема, порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням.

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Поняття та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. Класифікація кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.

Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призов, у мобілізації.

Характеристика кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці та конфіденційної інформації. Характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на недоторканність державного кордону. Характеристика кримінальних правопорушень, які порушують порядок комплектування Збройних Сил України, що забезпечує її обороноздатність.

Тема 15. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання державних символів, та пов'язаних із перешкоджанням діяльності організацій та громадських об'єднань.

Характеристика кримінальних правопорушень проти представників влади, працівників правоохоронних органів, членів громадських формувань, а також у сфері використання документів і засобів отримання інформації.

Характеристика інших кримінальних правопорушень проти авторитету держави та журналістів.

Тема 16. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Міжнародно-правові основи боротьби з комп'ютерними кримінальними правопорушеннями.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем і комп'ютерних мереж та мереж електрозв'язку. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем і комп'ютерних мереж та мереж електрозв'язку.

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, за законодавством України. Визначення понять „службова особа”, „посадова особа”, „державний службовець” за законодавством України. Зловживання владою або службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Службове підроблення. Службова недбалість.

Характеристика корупційних суспільно-небезпечних діянь, пов'язаних з неправомірною вигодою. Незаконне збагачення. Зловживання впливом. Провокація підкупу.

Тема 18. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя за законодавством України. Поняття та система кримінальних правопорушень проти правосуддя, критерії їх відмежування від суміжних суспільно-небезпечних діянь і адміністративних проступків.

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Примушування давати

показання. Порушення права на захист. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Втручання в діяльність судових органів. Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Невиконання слідчим вказівок прокурора. Невиконання судового рішення. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти, із спеціалізованого лікувального закладу. Порушення правил адміністративного нагляду. Приховування злочину.

Характеристика кримінальних правопорушень у сфері надання особі послуг захисником.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Історія розвитку міжнародного та національного кримінального законодавства щодо кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Характеристика кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Кримінально-правова характеристика виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії російської федерації проти України, глорифікація її учасників.

**Структура освітнього компонента
І СЕМЕСТР**

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год
1	2	3
Аналізувати основи кримінально-правової політики. Пояснювати зв'язок кримінального права з іншими галузями права Розуміти завдання та функції кримінального права. Характеризувати предмет та система курсу. кримінального права. Усвідомлювати принципи кримінального права.	Тема 1. Кримінальне право як галузь права, наука, галузь законодавства і навчальна дисципліна. Кримінально-правова політика Лекція 1. План 1. Поняття, предмет та метод кримінального права України як галузі права. 2. Завдання, функції та система кримінального права України. 3. Зв'язок кримінального права з іншими галузями права. 4. Поняття та система науки кримінального права. Кримінальне право як навчальна дисципліна. Предмет та система курсу. Рекомендовані джерела: Основні: 1-55, 58; Додаткові: 61-79; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань історичного розвитку поняття «кримінальне право»; кримінального права як галузі законодавства, науки та навчальна дисципліна; функції кримінального права.	3
	Практичне заняття 1. План 1. Кримінально-правові відносини: їх юридичний зміст, суб'єкти та об'єкт. 2. Принципи кримінального права. 3. Кримінальна політика України. 4. Криміналізація і декриміналізація діянь.	2
Аналізувати джерела кримінального права. Пояснювати особливості побудови Загальної та Особливої частини КК Розуміти види тлумачень закону про кримінальну відповідальність в залежності від його суб'єкту, від способу та обсягу. Характеризувати	Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність Лекція 2. План 1. Поняття та загальна характеристика джерел кримінального права. 2. Поняття, значення та завдання кримінального закону. 3. Тлумачення кримінального закону. Рекомендовані джерела: Основні: 1-55; Додаткові: 61-79; Інтернет-ресурси: 80-83.	2

співвідношення кримінально-правової норми та статті КК. Усвідомлювати поняття та загальну характеристику джерел кримінального права.	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання кримінального права України в структурі романо-германської правової сім'ї; структури КК (побудова Загальної та Особливої частини КК); класифікації видів тлумачення закону про кримінальну відповідальність в залежності від його суб'єкту, від способу та обсягу.	3
	Практичне заняття 2. План 1. Конституція України, її значення як джерела кримінального права 2. Кримінальний кодекс України як головне джерело кримінального права 3. Міжнародно – правові договори як джерело кримінального права. 4. Рішення Конституційного Суду України як джерело кримінального права.	2
Аналізувати чинність закону про кримінальну відповідальність в часі, просторі та за колом осіб. Пояснювати умови зворотної дії закону про кримінальну відповідальність. Розуміти екстрадицію та правову допомогу у кримінальному праві. Характеризувати місце вчинення кримінального правопорушення. Поняття території України та об'єкти, на які поширюється юрисдикція України. Усвідомлювати поняття дипломатичного імунітету	Тема 3. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі, просторі та за колом осіб Лекція 3. План 1. Поняття чинності закону в юридичній науці. Чинність закону про кримінальну відповідальність в просторі та за колом осіб 2. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі 3. Екстрадиція та правова допомога у кримінальному праві Рекомендовані джерела: Основні: 1-23; Додаткові: 61-75; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання кримінально-правової характеристики часу, поняття та умов зворотної дії закону про кримінальну відповідальність; особливостей кримінально-правового статусу громадянина, іноземців, осіб без громадянства; універсального та реального принципів в питанні притягнення до кримінальної відповідальності.	3
	Практичне заняття 3. План 1. Набуття чинності законом про кримінальну відповідальність. Час вчинення кримінального правопорушення.	2

	2. Кримінально-правова характеристика місця вчинення кримінального правопорушення. Територія України та об'єкти, на які поширюється юрисдикція України. 3. Дипломатичний імунітет.	
Аналізувати ознаки кримінальної відповідальності. Пояснювати співвідношення кримінальної відповідальності з видами юридичної відповідальності Розуміти поняття кримінальної відповідальності. Характеризувати соціально-філософське обґрунтування існування кримінальної відповідальності; визначити підстави, форми та елементи кримінальної відповідальності. Усвідомлювати підстави, форми та елементи кримінальної відповідальності.	Тема 4. Кримінальна відповідальність та її підстави Лекція 4. План 1. Соціально-філософське обґрунтування існування кримінальної відповідальності. 2. Поняття та ознаки кримінальної відповідальності. 3. Підстави, форми та елементи кримінальної відповідальності. Рекомендовані джерела: Основні: 1-51; Додаткові: 61-77; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування поняття та ознак кримінальної відповідальності, співвідношення кримінальної відповідальності з видами юридичної відповідальності, з покаранням та з іншими примусовими заходами; форм та елементів кримінальної відповідальності.	3
	Практичне заняття 4. План 1. Підстави та зміст кримінальної відповідальності. 2. Співвідношення кримінальної відповідальності з видами юридичної відповідальності. 3. Співвідношення кримінальної відповідальності з покаранням та з іншими примусовими заходами.	2
Аналізувати ознаки кримінального правопорушення. Пояснювати сучасні концепції визначення поняття кримінального правопорушення. Розуміти поняття кримінального правопорушення. Характеризувати соціально-філософське обґрунтування існування	Тема 5. Поняття кримінального правопорушення та його види Лекція 5. План 1. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. 2. Поняття, ознаки, значення малозначності діяння за ч. 2 ст. 11 КК. Рекомендовані джерела: Основні: 1-45; Додаткові: 61-70; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції,	3

кримінальної відповідальності; визначити підстави, форми та елементи кримінальної відповідальності. Усвідомлювати поняття, ознаки, значення малозначності діяння за ч. 2 ст. 11 КК.	підготовка до практичного заняття, з'ясування поняття формального, матеріального і формально-матеріального визначення кримінального правопорушення; відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень.	
Аналізувати елементи та ознаки складів кримінальних правопорушень. Пояснювати формальні та матеріальні, основний та похідні склади кримінальних правопорушень. Розуміти поняття та функції складу кримінального правопорушення. Характеризувати об'єкт, об'єктивну сторону, предмет, суб'єкт та суб'єктивну сторону складу кримінального правопорушення. Усвідомлювати класифікацію складів кримінальних правопорушень.	Практичне заняття 5. План 1. Класифікація кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості. 2. Сучасні концепції визначення поняття кримінального правопорушення. Тема 6. Склад кримінального правопорушення та його види Лекція 6. План 1. Поняття та функції складу кримінального правопорушення. 2. Об'єкт та предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. 3. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Рекомендовані джерела: Основні: 1-22, 34-51; Додаткові: 61-74; Інтернет-ресурси: 80-83. Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування елементів та ознак складів кримінальних правопорушень; класифікації складів кримінальних правопорушень. Практичне заняття 6. План 1. Формальні та матеріальні склади кримінальних правопорушень. 2. Основний та похідні склади кримінальних правопорушень (кваліфікований, особливо кваліфікований, привілейований).	2 2 3 2
Аналізувати співвідношення предмету кримінального правопорушення з об'єктом кримінального правопорушення. Пояснювати сучасне поняття об'єкту кримінального правопорушення. Розуміти поняття та види	Тема 7. Об'єкт кримінального правопорушення Лекція 7. План 1. Поняття та види об'єкту кримінального правопорушення. 2. Поняття предмету кримінального правопорушення. Співвідношення предмету з об'єктом кримінального правопорушення. Рекомендовані джерела: Основні: 1-35; Додаткові: 61-67; Інтернет-ресурси: 80-83.	2

об'єкту кримінального правопорушення. Характеризувати співвідношення предмету з об'єктом кримінального правопорушення. Усвідомлювати класифікацію об'єктів кримінального правопорушення.	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання об'єкту кримінального правопорушення в системі ознак складу кримінального правопорушення. 2. Права, свободи, обов'язки та законні інтереси людини і громадянина як об'єкт кримінального правопорушення.	3
	Практичне заняття 7. План 1. Класифікація об'єктів кримінальних правопорушень «за вертикаллю». 2. Класифікація об'єктів кримінальних правопорушень «за горизонталлю». 3. Сучасне поняття об'єкту кримінального правопорушення.	2
Аналізувати ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Пояснювати обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Розуміти поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Характеризувати ознаки та значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Усвідомлювати правила визначення та види причинно-наслідкового зв'язку.	Тема 8. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення Лекція 8. План 1. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. 2. Форми діяння. 3. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Рекомендовані джерела: Основні: 1-35; Додаткові: 61-70; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання характеристики зовнішнього боку людської поведінки та руху тіла як складова людської поведінки; усвідомленості як ознаки діяння та вольового характеру діяння; поняття дії в кримінальному праві, суб'єктивний та об'єктивний критерії відповідальності за бездіяльність; поняття, видів та значення наслідків.	3
	Практичне заняття 8. План 1. Поняття, форми, ознаки, значення діяння. Нездоланна сила. 2. Поняття, види, значення наслідків. 3. Поняття, правила визначення та види причинно-наслідкового зв'язку. 4. Місце, час, спосіб, обставини, обстановка знаряддя вчинення кримінального правопорушення.	2

Аналізувати ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Пояснювати особливості кримінальної відповідальності юридичних осіб. Розуміти поняття суб'єкта кримінального правопорушення. Характеризувати ознаки та види спеціального суб'єкту кримінального правопорушення. Усвідомлювати ознаки, критерії, значення неосудності та обмеженої осудності.	Тема 9. Суб'єкт кримінального правопорушення Лекція 9. План 1. Поняття, ознаки та види суб'єкта кримінального правопорушення. 2. Особливості кримінальної відповідальності юридичних осіб. 3. Поняття, ознаки та види спеціального суб'єкту кримінального правопорушення. Рекомендовані джерела: Основні: 1-55; Додаткові: 61-79; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання медичного та юридичного критеріїв неосудності та обмеженої осудності (об'єктивний та суб'єктивний моменти юридичного критерію неосудності).	3
	Практичне заняття 9. План 1. Вік кримінальної відповідальності та осудність як ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. 2. Стан неосудності: поняття, ознаки, критерії, значення. 3. Стан обмеженої осудності: поняття, ознаки, критерії. Медичний критерій обмеженої осудності.	2
Аналізувати суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Пояснювати значення факультативних ознак суб'єктивної сторони злочину. Розуміти поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Характеризувати види вини; визначити поняття, види, значення	Тема 10. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення Лекція 10. План 1. Поняття, елементи та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. 2. Поняття та види вини. 3. Відсутність вини при заподіянні шкоди (казус, випадок): поняття та значення. 4. Поняття мотиву і мети кримінального правопорушення, їх види. Рекомендовані джерела: Основні: 1-33; Додаткові: 62-78; Інтернет-ресурси: 80-83.	2

факультативних ознак суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Усвідомлювати значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання відмінності прямого та непрямого умислу, заздалегідь обдуманого та раптового, конкретизованого від неконкретизованого; злочинної самовпевненості та злочинної недбалості (інтелектуальний та вольовий моменти); розмежування злочинної самовпевненості та непрямого умислу; абстрактного та реального передбачення можливості настання наслідків; відмінності злочинної недбалості від невинного завдання шкоди; кримінально-правового вчення про помилку, а також поняття фактичної та юридичної помилки, їх видів.	3
	Практичне заняття 10. План 1. Поняття та види умислу. 2. Поняття та види необережності. 3. Поняття, види, значення факультативних ознак суб'єктивної сторони злочину. 4. Кримінально-правове значення помилки.	2
Аналізувати поняття та види стадій умисного кримінального правопорушення. Пояснювати об'єктивні та суб'єктивні ознаки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. Розуміти поняття попередньої злочинної діяльності. Характеризувати придатний та непридатний замах на вчинення кримінального правопорушення; закінчений та незакінчений замах на вчинення кримінального правопорушення. Усвідомлювати відмежування готування до вчинення кримінального правопорушення від виявлення умислу.	Тема 11. Стадії вчинення умисного кримінального правопорушення Лекція 11. План 1. Поняття та види стадій умисного кримінального правопорушення. 2. Готування до кримінального правопорушення та його види. 3. Поняття та види замаху на кримінальне правопорушення. Рекомендовані джерела: Основні: 8-33; Додаткові: 63-72; Інтернет-ресурси: 80-83. Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання попередньої злочинної діяльності; відмежування готування до вчинення кримінального правопорушення від виявлення умислу; об'єктивних та суб'єктивних ознак замаху на вчинення кримінального правопорушення; відмежування замаху на вчинення кримінального правопорушення від інших стадій умисного кримінального правопорушення; придатного та	2
		3

	непридатного замаху на вчинення кримінального правопорушення; закінчений та незакінчений замах на вчинення кримінального правопорушення; об'єктивних та суб'єктивних ознак добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.	
	Практичне заняття 11. План 1. Закінчене кримінальне правопорушення. Момент закінчення кримінальних правопорушень з формальними та матеріальними складами. 2. Підготовчі дії, що можуть утворювати готування до вчинення кримінального правопорушення (об'єктивні ознаки готування) та суб'єктивна ознака готування. 3. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення. Добровільна відмова від вчинення кримінального правопорушення у. Відмежування добровільної відмови від діяльного каяття.	2
Аналізувати ознаки співучасті у кримінального правопорушення. Пояснювати суб'єктний склад співучасті та спільності. Розуміти поняття співучасті у кримінального правопорушення. Характеризувати види співучасників; визначити форми співучасті. Усвідомлювати спеціальні питання відповідальності за співучасть.	Тема 12. Співучасть у скоєнні кримінального правопорушення Лекція 12. План 1. Поняття та ознаки співучасті у кримінального правопорушення. 2. Види співучасників. 3. Форми співучасті. 4. Спеціальні питання відповідальності за співучасть. Рекомендовані джерела: Основні: 7-28; Додаткові: 62-76; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання суб'єктного складу співучасті та спільності; класифікації форм співучасті за об'єктивними та суб'єктивними ознаками (група осіб, група осіб за попередньою змовою, організована група осіб, злочинна організація); опосередкованого виконавства, співучасті у кримінальних правопорушеннях із спеціальним суб'єктом, експрес співучасника, провокація кримінального правопорушення, безнаслідкова співучасть, невдале підбурювання або пособництво, добровільна відмова співучасників, причетність до кримінального	3

	правопорушення, приховування кримінального правопорушення, недонесення про кримінальне правопорушення та потурання кримінальному правопорушенню.	
	Практичне заняття 12. План 1. Виконавець та організатор кримінального правопорушення (типи організаторської діяльності). Фізичне та інтелектуальне пособництво до кримінального правопорушення, підбурювач до кримінального правопорушення. 2. Відповідальність співучасників у вчиненні умисного кримінального правопорушення.	2
Аналізувати питання множинності та тотожності кримінальних правопорушень. Пояснювати кримінально-правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Розуміти поняття одиничного кримінального правопорушення, поняття повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Характеризувати поняття та види повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Усвідомлювати поняття продовжуваних, триваючих та складених кримінальних правопорушень.	Тема 13. Множинність кримінальних правопорушень Лекція 13. План 1. Поняття та види одиничного кримінального правопорушення. 2. Поняття та види повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Рекомендовані джерела: Основні: 9-24, 35; Додаткові: 61, 65-79; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питання множинності та тотожності кримінальних правопорушень, а також повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень.	3
	Практичне заняття 13. План 1. Продовжувані, триваючі та складені кримінальні правопорушення. 2. Кримінально-правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень.	2
Аналізувати види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Пояснювати відмінність між різними видами обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Розуміти поняття	Тема 14. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння Лекція 14. План 1. Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. 2. Поняття та підстави необхідної оборони. Умови правомірності заподіяння шкоди у стані необхідної оборони. Перевищення меж необхідної оборони.	2

обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Характеризувати поняття необхідної оборони, уявної оборони, крайньої необхідності, фізичного або психічного примусу, діяння, пов'язаного з ризиком та виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Усвідомлювати підстави та умови обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.	Рекомендовані джерела: Основні: 2-51; Додаткові: 63, 65-79; Інтернет-ресурси: 80-83.	
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань виконання наказу або розпорядження, підстави та умови правомірності заподіяння шкоди; діяння, пов'язаного з ризиком, підстава та умови правомірності заподіяння шкоди у відповідному стані; виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, підстава та умови правомірності заподіяння шкоди у відповідному стані.	3
	Практичне заняття 14. План 1. Уявна оборона. Підстава та умови правомірності заподіяння шкоди у відповідному стані. 2. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстава та умови правомірності заподіяння шкоди у відповідному стані. 3. Крайня необхідність. Підстава та умови правомірності заподіяння шкоди у відповідному стані. 4. Фізичний або психічний примус. Підстава та умови правомірності заподіяння шкоди у відповідному стані. 5. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.	2
Аналізувати види звільнення від кримінальної відповідальності та їх значення. Пояснювати класифікацію видів звільнення від кримінальної відповідальності. Розуміти загальні положення звільнення від кримінальної відповідальності.	Тема 15. Звільнення від кримінальної відповідальності Лекція 15. План 1. Загальні положення звільнення від кримінальної відповідальності, підстави та правові наслідки такого звільнення. 2. Класифікація видів звільнення від кримінальної відповідальності та їх значення. Рекомендовані джерела: Основні: 6-38; Додаткові: 63-75; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
Характеризувати підстави та правові наслідки звільнення від	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки, а також	3

кримінальної відповідальності. Усвідомлювати правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності.	звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.	
	Практичне заняття 15. План 1. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. 2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. 3. Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин. Добровільна відмова від вчинення кримінального правопорушення. 4. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. 5. Види альтернативних заходів звільнення від кримінальної відповідальності.	2
Аналізувати види покарань. Пояснювати , що таке основні, додаткові та змішані покарання, що таке спеціальна конфіскація. Розуміти поняття та ознаки покарання. Характеризувати принципи побудови системи покарань за кримінальним правом України. Усвідомлювати систему покарання за кримінальним правом України.	Тема 16. Поняття та види покарань Лекція 16. План 1. Поняття, мета та ознаки покарання. 2. Система покарання за кримінальним правом України. Рекомендовані джерела: Основні: 10, 21, 34-50; Додаткові: 61-74; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування поняття покарання в історії вітчизняного кримінального права; питання кари, виправлення засудженого, загального та спеціального попередження; принципів побудови системи покарань. Спеціальна конфіскація.	4
	Практичне заняття 16. План 1. Поняття та принципи побудови системи покарань за кримінальним правом України. 2. Види покарання. 3. Характеристика основних та додаткових покарань.	2
Аналізувати загальні засади призначення покарання. Пояснювати особливості призначення покарань за	Тема 17. Призначення покарання Лекція 17. План 1. Загальні засади призначення покарання. 2. Обставини, що пом'якшують і обтяжують покарання.	2

окремі склади кримінальних правопорушень. Розуміти принципи і порядок призначення покарання. Характеризувати правила складання покарань і зарахування строку ув'язнення. Усвідомлювати обставини, що пом'якшують і обтяжують покарання.	Рекомендовані джерела: Основні: 3, 5, 7, 10, 14-49; Додаткові: 61-79; Інтернет-ресурси: 80-83.	
	Самостійна робота здобувачів Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань системи та юридичного значення принципів призначення покарання (ступінь тяжкості вчиненого діяння; повне, часткове поглинання та складання покарання; можливий максимум призначення покарання), а також призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.	4
	Практичне заняття 17. План 1. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення і за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. 2. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за сукупністю вироків. 3. Правила складання покарань і зарахування строку ув'язнення.	2
Аналізувати види підстав звільнення від відбування покарання. Пояснювати особливості застосування окремих видів звільнення від відбування покарання. Розуміти правові підстави звільнення від відбування покарання. Характеризувати розкрити умовні і безумовні підстави звільнення від відбування покарання. Усвідомлювати види підстав звільнення від відбування покарання.	Тема 18. Звільнення від покарання та його відбування Лекція 18. План 1. Правові підстави звільнення від відбування покарання. 2. Види підстав звільнення від відбування покарання. Рекомендовані джерела: Основні: 11-24, 37-43, 59; Додаткові: 61-75; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань умовних і безумовних підстав звільнення від відбування покарання; класифікації підстав звільнення від відбування покарання на пов'язані з відбуттям повного строку покарання і дострокових, а також підстав звільнення від відбування покарання за видом покарання, яке відбувалося, за станом здоров'я засудженого, за колом органів, що застосовують певну підставу звільнення, за статевими ознаками.	4

	Практичне заняття 18. План 1. Звільнення від покарання у зв'язку з відбуттям строку покарання, призначеного вироком суду. 2. Звільнення від покарання на підставі закону про амністію та акта про помилування. 3. Звільнення від покарання у зв'язку з скасуванням вироку і закриттям кримінального провадження. 4. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання та звільнення від покарання на підставі хвороби.	2
Аналізувати умови зняття судимості та умови його застосування. Пояснювати сутність судимості. Розуміти поняття судимості. Характеризувати моменти виникнення та припинення судимості. Усвідомлювати підстави виникнення судимості.	Тема 19. Судимість та її правові наслідки Лекція 19. План 1. Поняття та сутність судимості. 2. Підстави виникнення судимості. 3. Моменти виникнення та припинення судимості. Рекомендовані джерела: Основні: 21, 30, 32-53; Додаткові: 61-77; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань правових наслідків судимості.	4
	Практичне заняття 19. План 1. Умови погашення судимості. 2. Умови зняття судимості та умови його застосування.	2
Аналізувати загальний порядок застосування обмежувальних заходів та інших заходів кримінально правового характеру, що застосовуються до фізичних та юридичних осіб. Пояснювати, які обмежувальні заходи застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Розуміти поняття обмежувальних заходів та інших заходів кримінально правового характеру, що	Тема 20. Обмежувальні заходи та інші заходи кримінально правового характеру, що застосовуються до фізичних та юридичних осіб Лекція 20. План 1. Поняття і мета обмежувальних заходів та інших заходів кримінально правового характеру, що застосовуються до фізичних та юридичних осіб. 2. Підстави та загальний порядок застосування обмежувальних заходів та інших заходів кримінально правового характеру, що застосовуються до фізичних та юридичних осіб. Рекомендовані джерела: Основні: 13-34, 41-48; Додаткові: 62-74; Інтернет-ресурси: 80-83.	2

застосовуються до фізичних та юридичних осіб. Характеризувати підстави та загальний порядок застосування обмежувальних заходів та інших заходів кримінально правового характеру, що застосовуються до фізичних та юридичних осіб. Усвідомлювати мету обмежувальних заходів та інших заходів кримінально правового характеру, що застосовуються до фізичних та юридичних осіб.	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань відмежування обмежувальних заходів від покарання та кримінальної відповідальності.	4
Аналізувати види звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та покарання. Пояснювати особливості призначення покарань, які застосовуються до неповнолітніх. Розуміти підстави застосування кримінальної відповідальності до неповнолітніх. Характеризувати принципи застосування кримінальної відповідальності до неповнолітніх. Усвідомлювати, які покарання застосовуються до неповнолітніх, та особливості їх призначення.	Практичне заняття 20. План 1. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. 2. Поняття, мета, види та підстави застосування примусових заходів медичного характеру. 3. Поняття, види та підстави застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.	2
	Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх Лекція 21. План 1. Підстави і принципи застосування кримінальної відповідальності до неповнолітніх. 2. Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх. 3. Покарання, які застосовуються до неповнолітніх, та особливості їх призначення. Рекомендовані джерела: Основні: 9-18, 22-29, 54; Додаткові: 61-71; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань звільнення від відбування покарання з випробуванням щодо неповнолітніх, звільнення від покарання з застосуванням примусових заходів виховного характеру, у зв'язку із закінченням строків давності, умовно-дострокового звільнення від відбування покарання неповнолітніх.	4
	Практичне заняття 21. План 1. Примусові заходи виховного характеру. 2. Види звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та покарання.	2

	3. Погашення та зняття судимості щодо неповнолітніх.	
ІЗ – індивідуальні завдання		27
Всього за 1 семестр		180/6

II СЕМЕСТР

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год
1	2	3
Аналізувати види та стадії кваліфікації кримінальних правопорушень. Пояснювати співвідношення Особливої та Загальної частин кримінального права. Розуміти поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Характеризувати поняття і систему Особливої частини кримінального права; визначити особливості кваліфікації кримінальних правопорушень. Усвідомлювати кваліфікацію за сукупністю кримінальних правопорушень та конкуренцією кримінально-правових норм.	Тема 1. Поняття, значення та система Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень Лекція 1. План 1. Поняття і система Особливої частини кримінального права. 2. Поняття, види та стадії кваліфікації кримінальних правопорушень. Рекомендовані джерела: Основні: 7-15, 19-28, 40-54; Додаткові: 64-72; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань співвідношення Особливої та Загальної частин кримінального права.	3
	Практичне заняття 1. План 1. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті, та незакінчених кримінальних правопорушень. 2. Кваліфікація за сукупністю кримінальних правопорушень та конкуренцією кримінально-правових норм.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. Характеризувати	Тема 2 Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України Лекція 2. План 1. Поняття та види кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. 2. Кримінально-правова характеристика дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. 3. Кримінально-правова характеристика державної зради та шпигунства. 4. Кримінально-правова характеристика фінансування дій, вчинених з метою	2

кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти основ національної безпеки України.	насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. 5. Колабораційна діяльність. Пособництво державі-агресору. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Рекомендовані джерела: Основні: 4-33, 37-42, 50-52; Додаткові: 61-75; Інтернет-ресурси: 80-83.	
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань кримінально-правової характеристики посягань на життя державного чи громадського діяча.	3
	Практичне заняття 2. План 1. Історія розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. 2. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. 3. Кримінально-правова характеристика перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Характеризувати кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти	Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи Лекція 3. План 1. Кримінальні правопорушення проти життя: загальна характеристика і види. 2. Умисне вбивство за обтяжуючих та пом'якшуючих обставин. 3. Загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти здоров'я. 4. Поняття та види тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. Рекомендовані джерела: Основні: 13-16, 22-37, 46-49; Додаткові: 62, 67-79; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань безпосереднього об'єкта	5

життя та здоров'я особи.	вбивства, моменту початку та припинення життя; кримінально-правової характеристики умисного вбивства, вчиненого у стані сильного душевного хвилювання, умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини; умисного вбивства при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.	
	Практичне заняття 3. План 1. Поняття, ознаки та види вбивства. 2. Кримінально-правова характеристика доведення до самогубства. 3. Поняття та кваліфікуючі ознаки тяжкого тілесного ушкодження. 4. Кримінальна відповідальність за ненадання допомоги хворому медичним працівником, залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Характеризувати кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти волі, честі та гідності особи.	Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи Лекція 4. План 1. Загальна характеристика і система кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. 2. Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми або іншої незаконної угоди щодо людини. Рекомендовані джерела: Основні: 5, 8, 14, 18, 26, 30, 39-44; Додаткові: 66-73; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історії розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи; надання кримінально-правової характеристики підміни дитини, використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом, незаконного поміщення в психіатричний заклад.	3
	Практичне заняття 4. План 1. Кримінально-правова характеристика незаконного позбавлення волі або викрадення людини. 2. Кримінально-правова характеристика	2

	захоплення заручників. 3.Кримінально-правова характеристика експлуатації дітей.	
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти статеві свободи та статеві недоторканності особи. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти статеві свободи та статеві недоторканності особи. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти статеві свободи та статеві недоторканності особи. Характеризувати кримінальні правопорушення проти статеві свободи та статеві недоторканності особи. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти статеві свободи та статеві недоторканності особи.	Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статеві свободи та статеві недоторканності особи Лекція 5. План 1. Загальна характеристика і система кримінальних правопорушень проти статеві свободи та статеві недоторканності особи. 2. Кримінально-правова характеристика зґвалтування. Рекомендовані джерела: Основні: 15,28, 33, 36, 39-44, 51; Додаткові: 61, 63, 70-72; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історії розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень.	3
	Практичне заняття 5. План 1.Кримінально-правова характеристика сексуального насильства. 2. Кримінально-правова характеристика примушування до вступу в статевий зв'язок. 3. Кримінальна відповідальність за статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку та розбещення неповнолітніх.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та	Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина Лекція 6. План 1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. 2. Особливості кримінальних правопорушень у сфері виборчого права. Рекомендовані джерела: Основні: 19-24, 37-45, 49-55; Додаткові: 61-63; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів:	3

інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Характеризувати кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.	Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історичних, соціально-економічних та політичних умов виникнення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.	
	Практичне заняття 6. План 1. Кримінальні правопорушення у сфері сімейних правовідносин. 2. Кримінально-правовий захист політичних, професійних та трудових прав громадян, а також окремих прав у сфері інтелектуальної власності. 3. Окремі кримінальні правопорушення у сфері релігійних, освітніх та медичних прав громадян.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти власності. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти власності. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти власності. Характеризувати кримінальні правопорушення проти власності. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти власності.	Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності Лекція 7. План 1. Поняття та види кримінальних правопорушень проти власності. 2. Поняття, форми та види розкрадання. Рекомендовані джерела: Основні: 1-3, 7,11, 32, 47, 49; Додаткові: 61-73; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історії розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти власності.	5
	Практичне заняття 7. План 1. Крадіжка, грабіж, розбій: поняття і ознаки, момент закінчення кримінального правопорушення, кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. 2. Вимагання, шахрайство: поняття і ознаки, момент закінчення кримінального правопорушення, кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.	2
	Практичне заняття 8. План 1. Кримінально-правова характеристика придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом. 2. Кримінально-правова характеристика	2

	привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.	
Аналізувати види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Розуміти поняття кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Характеризувати кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями у сфері господарської діяльності.	Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності Лекція 8. План 1. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. 2. Особливості кримінальних правопорушень у сфері підприємництва та іншої діяльності суб'єктів господарювання. Рекомендовані джерела: Основні: 14-32, 38, 45, 55, 60; Додаткові: 61-77; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історичних, соціально-економічних та політичних умов виникнення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.	3
	Практичне заняття 9. План 1. Характеристика кримінальних правопорушень у сфері кредитно-фінансової системи України. 2. Особливості кримінальних правопорушень у банківській та бюджетній системах, а також у сфері конкурентних відносин. 3. Характерні особливості кримінальних правопорушень у сфері фінансового ринку, захисту прав споживачів та приватизації.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти довкілля. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти довкілля. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти довкілля. Характеризувати кримінальні правопорушення проти довкілля. Усвідомлювати	Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля Лекція 9. План 1. Поняття та види кримінальних правопорушень проти довкілля. 2. Кримінальна відповідальність за порушення окремих правил у сфері екології. Рекомендовані джерела: Основні: 5, 11, 23, 43-51; Додаткові: 68-71; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування питань криміналізації кримінальних правопорушень проти довкілля.	3
	Практичне заняття 10.	2

відмінність між кримінальними правопорушеннями проти довкілля.	План 1. Кримінальна відповідальність у сфері використання земельних ресурсів. 2. Кримінальна відповідальність у сфері використання водних ресурсів. 3. Кримінальна відповідальність у сфері охорони рослинного та тваринного світу.	
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти громадської безпеки . Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Характеризувати кримінальні правопорушення проти громадської безпеки. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти громадської безпеки.	Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки Лекція 10. План 1. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. 2. Особливості кримінальних правопорушень, пов'язаних із створенням злочинної організації, терористичної групи та інших злочинних об'єднань. Рекомендовані джерела: Основні: 12-18, 25-29, 35-60; Додаткові: 64-75; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історії розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.	3
	Практичне заняття 11. План 1. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, пов'язані із незаконним поводженням із зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами чи радіоактивними матеріалами. 2. Характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням різних правил, що забезпечують громадську безпеку.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти	Тема 11. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності Лекція 11. План 1. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. 2. Характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на громадський порядок. Рекомендовані джерела: Основні: 8, 14, 18, 27-43; Додаткові: 63, 67, 71; Інтернет-ресурси: 80-83.	2

громадського порядку та моральності. Характеризувати кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти громадського порядку та моральності.	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історії розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.	5
	Практичне заняття 12. План 1.Кримінально-правова характеристика групового порушення громадського порядку, масових заворушень та хуліганства. 2.Характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на моральність. Практичне заняття 13. План 1. Кримінально-правова характеристика ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. 2. Кримінально-правова характеристика ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів, створення або утримання місць розпусти і звідництво, сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією, втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва та проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва та проти безпеки руху та експлуатації транспорту.. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва та проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Характеризувати кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва та проти безпеки руху та експлуатації транспорту.	Тема. 12 Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту Лекція 12. План 1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. 2. Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою та порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд. 3. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. 4. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, пов'язані із безпекою руху та експлуатацією транспорту Рекомендовані джерела: Основні: 9, 12, 17, 21, 36, 44; Додаткові: 68-77; Інтернет-ресурси: 80-83.	2

Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти безпеки виробництва та проти безпеки руху та експлуатації транспорту.	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історії криміналізації діянь, пов'язаних із порушенням безпеки виробництва та вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історії криміналізації діянь, пов'язаних із порушенням безпеки руху та експлуатації транспорту.	5
	Практичне заняття 14. План 1. Характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням безпеки виробництва. 2. Особливості кримінальної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці.	2
	Практичне заняття 15. План 1. Характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням безпеки руху та експлуатації транспорту. 2. Особливості кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, незаконне заволодіння транспортним засобом, знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.	2
Аналізувати види кримінальних у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Розуміти поняття	Тема 13. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення Лекція 13. План 1. Характеристика кримінальних правопорушень проти встановленого порядку надходження наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів 2. Характеристика кримінальних правопорушень, що пов'язані з вживанням або створенням умов для вживання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, одурманюючих речовин та допінгу. Відмежування кримінальних правопорушень цієї категорії від адміністративних деліктів у цій сфері.	2

кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Характеризувати кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.	Рекомендовані джерела: Основні: 7, 11, 24, 30, 45-53; Додаткові: 61-70; Інтернет-ресурси: 80-83.	
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування поняття наркоманії і наркотизму, предмету наркотизму та його правового значення.	5
Аналізувати види кримінальних у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації та військових кримінальних правопорушень. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації та військових кримінальних правопорушень. Розуміти поняття	Практичне заняття 16. План 1. Характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на встановлений порядок отримання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та обладнання для їх виготовлення. 2. Характеристика кримінально протиправних діянь, пов'язаних з виготовленням наркотичних засобів та інших предметів, небезпечних для здоров'я населення. Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення) Лекція 14. План 1. Поняття та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. 2. Характеристика кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. 3. Поняття та види кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. 4. Характеристика кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.	2

кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації та військових кримінальних правопорушень. Характеризувати кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації та військових кримінальних правопорушень. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації та військових кримінальних правопорушень.	Рекомендовані джерела: Основні: 14, 19, 22, 28, 36, 42, 56; Додаткові: 66-71; Інтернет-ресурси: 80-83.	
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування історії розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову, мобілізації, з'ясування питань історії розвитку кримінального законодавства України щодо кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.	3
	Практичне заняття 17. План 1. Характеристика кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці та конфіденційної інформації. 2. Поняття та загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері забезпечення призову та мобілізації. Практичне заняття 18. План 1. Класифікація кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. 2. Особливості кваліфікації окремих кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.	2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування,	Тема 15. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів Рекомендовані джерела: Основні: 14, 17, 23, 28, 33, 47; Додаткові: 67, 71; Інтернет-ресурси: 80-83.	
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування характеристики кримінальних правопорушень проти журналістів.	3
	Практичне заняття 19. План 1. Характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання	2

об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів. Характеризувати кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.	державних символів. 2. Характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із перешкоджанням діяльності організацій та громадських об'єднань. 3. Характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання документів і засобів отримання інформації.	
Аналізувати види кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин	Тема 16. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку Рекомендовані джерела: Основні: 16, 21, 29, 37, 39, 41, 47; Додаткові: 61, 64, 66, 71; Інтернет-ресурси: 80-83. Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування міжнародно-правових засад боротьби з комп'ютерними кримінальними правопорушеннями. Практичне заняття 20.	3 2

(комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Розуміти поняття кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Характеризувати кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.	План 1. Кримінальна відповідальність за несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. 2. Кримінальна відповідальність за створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. 3. Кримінальна відповідальність за перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.	
Аналізувати види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Розуміти поняття кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Характеризувати кримінальні	Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг Лекція 15. План 1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, за законодавством України. 2. Характеристика корупційних суспільно-небезпечних діянь, пов'язаних з неправомірною вигодою. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 6, 9, 13, 18, 26, 34; Додаткові: 61, 64, 67, 69; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
Характеризувати кримінальні	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування кримінально-правової характеристики понять „службова особа”, „посада державної служби”, „державний службовець”.	5

правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	Практичне заняття 21. План 1. Кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем. 2. Кримінальна відповідальність за перевищення влади або службових повноважень. Практичне заняття 22. План 1. Кваліфікація прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, незаконного збагачення. 2. Кваліфікація зловживання впливом.	2 2
Аналізувати види кримінальних правопорушень проти правосуддя. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти правосуддя. Розуміти поняття кримінальних правопорушень проти правосуддя. Характеризувати кримінальні правопорушення проти правосуддя. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти правосуддя.	Тема 18. Кримінальні правопорушення проти правосуддя Лекція 16. План 1. Поняття та види кримінальних правопорушень проти правосуддя. 2. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя. Рекомендовані джерела: Основні: 7, 14, 19, 22, 26, 29, 33-45; Додаткові: 62, 65; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування відмінності кримінальних правопорушень проти правосуддя від суміжних суспільно-небезпечних діянь і адміністративних проступків.	3
	Практичне заняття 23. План 1. Кримінальна відповідальність за завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою, а також притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. 2. Кримінальна відповідальність за примушування давати показання, порушення права на захист та за постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. 3. Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення, введення в оману суду або іншого уповноваженого органу, відмову свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків, а також незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації.	2

Аналізувати види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Пояснювати кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Розуміти поняття війна, агресивна війна, екоцид, геноцид, зброя масового знищення. Характеризувати кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Усвідомлювати відмінність між кримінальними правопорушеннями проти миру, проти безпеки людства та проти міжнародного правопорядку.	Тема 19. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку Лекція 17. План 1. Кримінальні правопорушення проти миру, проти безпеки людства та проти міжнародного правопорядку. 2. Кримінально-правова характеристика пропаганди війни, планування, підготовки, розв'язування та ведення агресивної війни, геноцида та найманства. Рекомендовані джерела: Основні: 6, 23, 25, 32, 37, 41, 49; Додаткові: 61, 63, 65, 69; Інтернет-ресурси: 80-83.	2
	Самостійна робота здобувачів: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, з'ясування кримінально-правового змісту понять війна, екоцид, геноцид, зброя масового знищення.	3
	Практичне заняття 24. План 1. Кримінально-правова характеристика виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. 2. Кримінальна відповідальність за геноцид, екоцид. Практичне заняття 25. План 1. Кримінально-правова характеристика виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії російської федерації проти України, глорифікація її учасників. 2. Кримінальна відповідальність за порушення законів та звичаїв війни, застосування зброї масового знищення, розроблення, виробництва, придбання, зберігання, збута, транспортування зброї масового знищення, піратства.	2
ІЗ – індивідуальні завдання		27
Всього за 2 семестр		180/6
Всього за навчальний рік		360/12

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основані:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 7 берез. 2002 р. № 17-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/17-15>.
4. Про громадянство України: Закон України від 18 січ. 2001 р. № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
5. Про державний кордон України: Закон України від 4 листоп. 1991 р. № 1777-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>.
6. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квіт. 2003 р. № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>.
7. Кодекс цивільного захисту України: Кодекс України від 2 жовт. 2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
9. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 черв. 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.
10. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 11.10.2026).
11. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.
12. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 черв. 1993 р. № 3341-XII (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.
13. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 черв. 1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
14. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 берез. 1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
15. Про практику застосування судами України законодавства по справам про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 груд. 2005 р. № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05>.
16. Перелік майна, що не підлягає конфіскації за судовим вироком: Додаток до Кримінального кодексу України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n2188>.
17. Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 8 жовт. 2004 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-04>.
18. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовт. 2003 р. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-03>.
19. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листоп. 1996 р. № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96>.
20. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму

- Верховного Суду України від 27 лют. 2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04>.
21. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 черв. 1992 р. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92>.
22. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квіт. 2003 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-03>.
23. Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 квіт. 2005 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-05>.
24. Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 2 лип. 2004 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-04>.
25. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 черв. 2005 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05>.
26. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 груд. 2005 р. № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05>.
27. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 груд. 2003 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03>.
28. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квіт. 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-04>.
29. Про практику застосування судами України законодавства у справах про кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 черв. 2009 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-09>.
30. Про практику застосування судами України законодавства у справах про порушення правил адміністративного нагляду: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 берез. 1986 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-86>.
31. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 груд. 1996 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-96>.
32. Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовт. 2003 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03>.
33. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені організованими групами та злочинними організаціями: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 груд. 2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05>.
34. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 трав. 2006 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06>.
35. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями або радіоактивними матеріалами: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квіт. 2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>.

36. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листоп. 2009 р. № 10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09>.
37. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лют. 2003 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03>.
38. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квіт. 2002 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-02>.
39. Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 берез. 1993 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-93>.
40. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 черв. 2005 р. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05>.
41. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 2008 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08>.
42. Про судову практику у справах про екологічні злочини: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 груд. 2004 р. № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017700-04>.
43. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квіт. 2002 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02>.
44. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 груд. 2003 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03>.
45. Про судову практику у справах про хабарництво: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квіт. 2002 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02>.
46. Про судову практику у справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 груд. 2006 р. № 10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-06>.
47. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квіт. 2002 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-02>.
48. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 122 Конституції України, частини третьої статті 2 Закону України «Про прокуратуру» (справа про строки повноважень прокурорів) від 2 квіт. 2008 р. № 6-рп/2008. Справа № 1-25/2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-08>.
49. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Гулеватого Олександра Івановича про офіційне тлумачення частини другої статті 164 Кримінального кодексу України 1960 року (справа про службових осіб підприємств, установ та організацій) від 30 жовт. 2003 р. № 18-рп/2003. Справа № 1-24/2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-03>.
50. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 2 листоп. 2004 р. № 15-рп/2004. Справа № 1-33/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04>.
51. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи : навч. посіб. / О. В. Процюк, Д. О. Алексеева-Процюк, Л. О. Мостепанюк. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 188 с.

52. Захист прав людини у кримінальному провадженні: міжнародні стандарти та національна практика : монографія / за заг. ред. В. В. Чернея, О. М. Джужі. Київ : НАВС, 2022. 312 с.

53. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник за заг. ред. В. В. Сухоноса В. В.. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2020. 672 с.

54. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.

55. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.

56. Протидія катуванням та іншим формам жорстокого поводження в діяльності органів правопорядку : навч. посіб. / А. В. Савченко, О. В. Процюк, Д. О. Алексеєва-Процюк та ін. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 264 с.

57. Корупційна злочинність в Україні: детермінація, кваліфікація та запобігання : навч. посіб. / О. М. Джужа, В. В. Василевич, Е. В. Расюк та ін. ; за заг. ред. О. М. Джужі. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : ФОП Маслаков, 2021. 368 с.

58. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко, О. М. Шармар та ін. ; за заг. ред. А. В. Савченка. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2022. 380 с.

59. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. / В. І. Антипов, О. О. Кваша, О. Т. Перепелиця та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2021. 512 с.

60. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Кримінальне право України (Особлива частина)» / уклад. А. В. Савченко, Л. О. Мостепанюк, О. В. Микитчик. Київ : НАВС, 2021. 144 с.

Додаткові:

61. Бондаренко О. С., Гритенко О. А. Шахрайство у сфері надання електронних та туристичних послуг: кримінально-правові та кримінологічні аспекти. *Право і суспільство*. 2021. № 5. С. 142–149.

62. Берзін П. С., Лемешко О. В. Заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем: проблеми кваліфікації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2021. № 2 (117). С. 18–25.

63. Глов'юк І. В., Тітко І. А. Особливості затримання та обмеження свободи особи у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану. *Наше право*. 2022. № 2. С. 87–94.

64. Дудоров О. О., Пивоваров В. В. Посягання на виборчі права громадян: проблеми кваліфікації за оновленим Кримінальним кодексом України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 1 (19). С. 33–42.

65. Сервецький О. В., Федоренко О. А. Позитивна посткримінальна поведінка особи та підстави звільнення від кримінальної відповідальності учасників незаконних формувань. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 3. С. 67–73.

66. Навроцький В. О. Кримінально-правова оцінка застосування заборонених засобів та методів ведення війни. *Право України*. 2022. № 6. С. 45–59.

67. Колодій О. В. Застосування примусових заходів виховного характеру щодо неповнолітніх: шляхи удосконалення законодавства. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право*. 2022. Т. 1, вип. 70. С. 214–219.

68. Марчук В. В. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за злочини проти основ національної безпеки та терористичні правопорушення. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2021. № 3 (17). С. 112–120.

69. Орлов Ю. В., Стрельцов Є. Л. Проблеми кваліфікації службових злочинів та перевищення влади в умовах надзвичайних правових режимів. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2022. № 31. С. 112–120.

70. Книженко О. О., Наден О. В. Кримінально-правова характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2021. № 2 (25). С. 101–111.

71. Гуторова О. О. Оціночні поняття у кримінальному праві України: проблеми визначення та шляхи мінімізації суб'єктивізму при кваліфікації. *Право і суспільство*. 2021. № 4. С. 152–159.

72. Панов М. І., Харитонов С. О. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: особливості кваліфікації під час збройного конфлікту. *Проблеми законності*. 2022. Вип. 157. С. 154–168.

73. Шаблистий В. В. Кримінально-правова охорона прав та здоров'я дітей від протиправних посягань: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 4 (73). С. 98–105.

74. Костюк Н. П., Слободиська О. А. Кримінальна відповідальність за катування: міжнародний та національний досвід. *XI Міжнародна науково-практична конференція «Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України»*, м. Вінниця, 25.09.2023. С. 320-327.

75. Маркова О. О., Новіков О. В. Застосування безпілотних літальних апаратів під час фіксації та розслідування кримінальних правопорушень: правові та тактичні аспекти. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4 (95). С. 132–141.

76. Боняк В. О., Царьов В. В. Фінансово-правова та кримінально-правова протидія кримінальним правопорушенням у сфері електронних комунікацій та кіберпросторі. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 4. С. 185–192.

77. Попович В. М., Ковальчук С. О. Правові засади забезпечення фінансово-економічної безпеки держави та кримінально-правовий захист податкової системи. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. № 4 (91). С. 105–114.

78. Кириченко О. В. Проблеми кваліфікації та розслідування незаконного виготовлення, зберігання та збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 312–316.

79. Костюк Н. П., Бахновська І. П. Порівняльна характеристика правового статусу комбатантів та найманців. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2022. № 100, т.4. С. 126-136.

Інтернет-ресурси:

80. Сайт системи «MOODLE» ВТЕІ ДТЕУ - www.sun.vtei.com.ua

81. Сайт Верховної Ради України - www.zakon.rada.gov.ua

82. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського - www.nbuv.gov.ua

83. Сайт Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені В. Отамановського - www.library.vn.ua